Roeden

Bijdrage van Henk Kloepping
dinsdag, 9 januari 2018

De kerstperiode zit er weer op en het nieuwe jaar is al weer een dikke week oud. Op de molen van de Groote Polder is het tijd om even terug te kijken - maar ook vooral vooruit te zien. Er is goed nieuws, over de opleiding, over onze leerlingen en - we zien een herhaling van zetten! Want alweer staat de molen er kaal bij. Hoe kan dat nou?

Daar kom ik zo op. Eerst even iets over onze opleiding.. Vroeger kreeg je als instructeur een 'benoeming voor het leven' maar dat bleek nog wel eens te leiden tot 'instructeurs' die al in geen jaren meer les gaven. Daarom moet je tegenwoordig elke 5 jaar van het regionaal GVM bestuur opnieuw instemming vragen / krijgen. Met genoegen kan ik u melden dat ik aan het eind van verleden jaar bericht kreeg dat we de komende 5 jaar weer les mogen geven op onze molen. Dat is bij ons nu dus ten minste tot en met 2023 voor elkaar.

Lex en ik zijn van goede zin en we kijken alweer vooruit naar een denkelijk weer erg leuk jaar vol lessen, leerlingen en en excursies. We beginnen deze zaterdag weer met het doorlopen van ons curriculum, inmiddels met VIJF leerlingen. We zijn inmiddels aan het kijken hoe we nog wat meer leerlingen (verantwoord!) les kunnen gaan geven, want er is nog steeds een groot tekort in de molenwereld. We denken nu aan het opzetten van een iets grotere 'molenschool', waarin leerlingen les gaan krijgen van ervaren molenaars, onder leiding van de instructeurs. U kunt zich dan ook nog steeds aanmelden als leerling, zie onze pagina over opleidingen . Ook gaan we de cursus valbeveiliging weer enige malen geven: voor leerlingen en molenaars. Mooie berichten dus!

Dan over de kale roeden. De Slochtenaars hebben deze kerst de mooie kerstooi moeten missen- de roeden, waar we normaal gesproken lichtslangen in hangen rond de kerst, waren namelijk al leeg-gehaald. Dat hebben we al eerder gezien. In 2015 schreef Lammert Groenewold er in het nieuwsbulletin over de restauratie van de molen van de Groote Polder het volgende over: "Begin jaren 70 [...] vervallen, kale roeden, [...]. Restauratie volgde, met als resultaat een draaiende molen vanaf 1975 tot 2015. Nu, 17 juni 2015, ziet het er bijna net zo uit [...]. Kale roeden [...]. Maar in dat â€˜bijnaâ€™ zit een groot verschil opgesloten. De kale roeden zijn maar voor even; nieuwe zijn onderweg." En dat was dan ook zo. En - zo is het nu alweer! Waren die roeden dan niet goed of zo? Nou.. nee, niet echt, maar dat bleek helaas pas toen het al te laat was.

De nieuwe roeden waren namelijk gemaakt volgens een geheel nieuw procedÃ© en door een geheel nieuwe roedenmaker: Blom. Onze molen kreeg Blom roeden nummers 002 en 003 - en die waren 'deelbaar'. Met dat 'deelbaar' bedoelden we eigenlijk precies het omgekeerde: de roeden bestonden uit 2 halve roeden, die - zo was de bedoeling - juist ONDEELBAAR aan elkaar gemaakt werden met bouten en moeren. Zo moest met name het galvaniseren van de roeden goedkoper worden gemaakt.Dat leek allemaal prima te werken en een 40-tal molens werd van dat nieuwe systeem voorzien. Tot de ramp zich voltrok: op Ã©Ã©n van de molens met deelbare roeden braken de bouten in het midden door en bleken ook de flenzen van de roeden krom. De grote krachten die op zo'n constructie staan waren bij het modelleren helaas niet goed berekend. Waar men er van uit ging dat de roe door wiggen werd opgesloten had men eigenlijk moeten bedenken dat de wiggen meer als scharnierpunten werken.

Het rijk, die deze constructie had verzonnen, berekend en goedgekeurd, trok het boetekleed aan en de molenwereld kreeg de verzekering dat het ze geen extra geld ging kosten. Wel extra tijd, natuurlijk. En zo kwam het dat onze molen van de Groote Polder, nog maar net lekker ingewerkt met zijn nieuwe gevlucht, ook alweer stil werd gezet. Je durft het risico immers niet te nemen dat er een roe breekt - en dan loskomt en wie weet wat raakt..

Maar ja, dan kun je dus eigenlijk niet echt lekker lessen. Toch hebben we ons er maar mee gered: opzeilen en krooien ging natuurlijk nog wel en af en toe draaide de molen toch nog een paar slagen. Alleen met weinig wind en heel kort - want we hebben een houten vijzel en die moet niet (weer) door gaan hangen. Verder weken we veel uit naar andere molens en al met al hebben de leerlingen er niet veel last van gehad. Dat bleek wel toen de eerste leerling van Lex en Henk - Vincent Mathlener - voor zijn regionaal examen slaagde.

Inmiddels zijn er nieuwe roeden besteld. Ze gaan van Cortenstaal worden gemaakt: een staalsoort die roest, en de roestlaag vormt dan een beschermlaag - tegen verder roesten. Omdat 'roustige olle rouden' geen mooi gezicht zijn worden ze aan de buitenkant van epoxy voorzien en gelakt. Maar de kwetsbare binnenkant zal dus wat inroesten en daarna voor decennia beschermd zijn. Molenbouwer Dunning heeft de klus gegund gekregen - mooi ook, omdat Dunning de voortzetting is van Bremer en onze molen eerder ook al Bremers had. Dunning heeft recent nog de door hen in de 1980-er jaren gestoken eerste roede van Cortenstaal geÃ¯nspecteerd en kon met genoegen melden dat er GEEN plaatdikteverlies was geweest - zo goed als nieuw nog na meer dan 30 jaar!

Inmiddels staat de molen van de Groote Polder dus alweer met kale roeden, want het hekwerk is er net voor de kerst door Dunning al afgesloopt. Dat zal weer worden herbruikt op de nieuwe roeden. Het staal is besteld en zo gauw dat

binnenkomt gaat Dunning er mee aan het werk. We denken dus in het voorjaar van 2018 weer - en nou mogen we hopen voorlopig even voor het laatst - roeden te zien steken op onze molen.

Dan kunnen de - inmiddels 5 - leerlingen die les krijgen op onze molen naast weer opzeilen ook het vangen weer eens goed oefenen. Ik hou u op de hoogte!